

Atlīdzība par darbspēju zaudējumu

Publicēts: 02.07.2020.

Atlīdzība par darbspēju zaudējumu

Atlīdzību par darbspēju zaudējumu piešķir, ja Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisija (VDEĀK) konstatējusi daļēju vai pilnīgu darbspēju zaudējumu, kuru izraisījis nelaimes gadījums darbā vai arodslimība. Atlīdzība par darbspēju zaudējumu tiek noteikta, ņemot vērā darbspēju zaudējumu (procentos) un tam atbilstošo atlīdzību par darbspēju zaudējumu (procentos) saskaņā ar tabulu:

Darbspēju zaudējums (procentos)	Atlīdzība par darbspēju zaudējumu (procentos)
1	2
100	80
90-99	75
80-89	70
70-79	65
60-69	60
50-59	55
40-49	50
30-39	45
25-29	35

[Vairāk informāciju var skatīt VSAA mājas lapā](#)

Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu

Apdrošinātās personas nāves gadījumā viņa darba nespējīgiem ģimenes locekļiem, kurus mirusī persona daļēji vai pilnīgi apgādāja, izmaksā atlīdzību par apgādnieka zaudējumu. Atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmērs tiek noteikts procentuāli no mirušā apgādnieka mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas:

vienam bērnam - līdz 25 procentiem, ja kļuvis bārenis - līdz 40 procentiem,

diviem bērniem - līdz 35 procentiem, ja bārenis - līdz 50 procentiem,

trim bērniem - līdz 45 procentiem, ja bārenis - līdz 60 procentiem,

četriem un vairāk bērniem - līdz 55 procentiem, ja bārenis - līdz 70 procentiem,
citām apgādībā bijušām personām (pārdzīvojušajam laulātajam, vecākiem, u.c.) - līdz 25 procentiem.

No 2021.gada 1.janvāra atlīdzības par apgādnieka zaudējumu minimālais apmērs katram bērnam ir šāds:

līdz sešu gadu vecumam (ieskaitot) - 136,00 *euro*;

no septiņu gadu vecuma - 163,00 *euro*.

Atlīdzību par apgādnieka zaudējumu izmaksā mirušā bērniem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai vai līdz 24 gadu vecumam, ja viņi mācās vidējās vai augstākajās mācību iestādēs dienas nodalā. Tiesības uz atlīdzību neatkarīgi no vecuma iegūst mirušā apgādnieka bērni, ja viņi kļuvuši par personu ar invaliditāti pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.

Apdrošinātās personas nāves gadījumā viņa ģimenes locekļiem vai citai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu, izmaksā apbedīšanas pabalstu, mirušās personas divkāršas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas apmērā. Atlīdzības par darbaspēju zaudējumu saņēmēja nāves gadījumā, izmaksā apbedīšanas pabalstu 2 atlīdzību par darbaspēju zaudējumu apmērā.

Kaitējuma atlīdzības sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību

Tiesības saņemt kaitējuma atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību (līdz 01.01.1997.) ir:

ja persona cietusi darba negadījumā vai tai konstatēta arodslimība līdz 1997. gada 1.janvārim - likuma [Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām](#) spēkā stāšanās laikā;

ja arodslimība konstatēta pēc minētā termiņa, bet persona vairs nav darba attiecībās (nav uzskatāma par sociāli apdrošināto).

Pienākums maksāt kaitējuma atlīdzību ir darba devējam vai viņa tiesību un saistību pārņēmējam.

VSAA pārņem kaitējuma atlīdzības izmaksas no darba devēja, ja:

darba devēja darbība tiek izbeigta un kaitējuma atlīdzības summa par trim gadiem uz priekšu tiek pārskaitīta valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā;

darba devējs tiek pasludināts par maksātnespējīgu un kaitējuma atlīdzības summa par četriem gadiem uz priekšu tiek pārskaitīta valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā;

tiesā konstatēts juridiskais fakts, ka darba devējs, kurš atbildīgs par darbā nodarīto kaitējumu, neeksistē (izslēgts no Uzņēmumu reģistra).

Kaitējuma atlīdzības apmērs ir atkarīgs no aprēķinātās invaliditātes pensijas. Ja noteikti tikai darbaspēju zaudējuma procenti un nav piešķirta invaliditāte, kaitējuma atlīdzība ir atkarīga no valstī noteiktā sociālā nodrošinājuma pabalsta.

Apdrošināšanas atlīdzības sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību (pēc 01.01.1997.) veidi:

slimības pabalsts;

atlīdzība par darbaspēju zaudējumu;

atlīdzība par papildu izdevumiem, kas saistīti ar ārstēšanos un medicīnisko rehabilitāciju, personas aprūpi, tehnisko palīgīdzekļu iegādi un remontu, ceļa izdevumiem, apmeklējot ārstu.

Ja darba negadījuma vai arodslimības rezultātā ir iestājusies apdrošinātās personas nāve, tad ģimenes locekļiem pienākas:

atlīdzība par apgādnieka zaudējumu;

apbedīšanas pabalsts.

Sākot ar 2021. gada 1. janvāri atlīdzības par darbaspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu aprēķināšanai mēneša

vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas par jebkuriem 36 mēnešiem pēc kārtas pēdējo piecu gadu laikā pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienas. Apdrošināšanas atlīdzības tiek finansētas no sociālās apdrošināšanas iemaksām (darba negadījumu speciālais budžets). No darba negadījumu speciālā budžeta līdzekļiem tiek finansēti arī preventīvie pasākumi. *Slimības pabalstu piešķir* par pārejošas darbnespējas, kas ir saistīta ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, laiku (nepārtraukti 26 kalendārās nedēļas vai 52 nedēļas trīs gadu laikā). Slimības pabalstu izmaksā 80 procentu apmērā no apdrošinātās personas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Ja noticis nelaimes gadījums darbā - par pirmajām 10 darbnespējas dienām izmaksu veic darba devējs no saviem līdzekļiem, bet par turpmāko pārejošas darbnespējas periodu - Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra no darba negadījumu speciālā budžeta līdzekļiem. Ja personas pārejošas darbnespējas cēlonis ir arodslimība, slimības pabalstu no pirmās darbnespējas dienas izmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

Atlīdzība par papildus izdevumiem un pakalpojumiem ārstēšanas periodā

Atlīdzība par papildus izdevumiem - izdevumu par ārstēšanu un medicīnisko un profesionālo rehabilitāciju, ceļa izdevumu, apmeklējot ārstniecības vai medicīniskās rehabilitācijas iestādi, samaksas par pavadona pakalpojumiem, izdevumiem tehnisko palīg līdzekļu iegādei un remontam, izdevumu apdrošinātās personas aprūpei kompensācija, ja šie izdevumi pārsniedz veselības aprūpes bāzes programmā un/vai rehabilitācijai sociālās aprūpes bāzes programmā paredzētos izdevumus. Atlīdzības papildu izdevumu kompensācijai kopējā summa uz vienu apdrošināšanas gadījumu nedrīkst būt lielāka par apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienā spēkā esošā valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divdesmit pieckāršu apmēru (apdrošināšanas gadījumiem, kuri iestājušies 2021. gada 1. janvārī vai vēlāk – 2725 euro (25 x 109 euro)).

<https://www.lm.gov.lv/lv/atlidziba-par-darbspeju-zaudejumu>